

Dr. Albín Bráf a Dr. Eberhard Jonák.

Dr. Jos. Gruber.

Když Bráf r. 1869 přišel jako posluchač na právnickou fakultu pražské university, na které toliko několik málo předmětů pozitivně-právních bylo vykládáno také po česku, nebyla právě politická ekonomie příliš šťastně na ní zastoupena. Čeští posluchači soustřeďovali se hlavně kolem prof. Dra Eberharda Jonáka, který byl vlastně habilitován pro statistiku a v hospodářství národním vědecky pracoval málo, kdežto posluchači němečtí dávali přednost mladšímu profesorovi téhož předmětu, Dru Karlu Richterovi, který — dle Bráfovy charakteristiky — spíše dramatický a jiný básník, liboval si více v řečnické skvělosti než v přesném výkladu pojmovém. Ale ani pro vlastní, samostatné studium neposkytovaly tehdejší výklady literárněhistorické vodítek: t. zv. historické školy dotýkaly se přednášky (kromě Lista a »romantiků«) jen zcela povrchně, Rodbertus, Lassalle a Marx nebyli v nich ani jmenováni, tím méně došel v nich pozornosti tehdejší rozchod německých »katedrových socialistů« od pravověrných liberálů.*)

Vědecky neznamenal tedy Jonák, který se v svých výkladech opíral převážně o učebnici Rauovu, posluchači svému Bráfovi v politické ekonomii, jak již z této autobiografické kapitoly dlužno souditi, příliš mnoho, ba téměř nic. Tím hlouběji zasahoval Jonák v prvních letech sedmdesátých v životní běhy Bráfovy. Při prozatímním zakončení vydání výběru děl Bráfových**) není snad nezajímavo vzájemný poměr obou mužů poněkud zevrubněji vypsati.***)

Jonák (nar. r. 1820 v Křinci) přednášel již — od r. 1844 jakožto praktikant u dvorní a dolnorakouské komorní prokuratury — od r. 1846 jako suplent o národním hospodářství a politických vědách vůbec na vídeňské universitě a jako asistent na rytířské akademii tereziánské, r. 1847 byl habilitován jako soukromý docent statistiky na vídeňské polytechnice a téhož roku povolán za suplujícího profesora na universitu krakovskou. Když po vojenských poráž-

*) Sr. Bráf, Listy o studium národohospodářském, v druhém svazku jeho vybraných spisů (Albín Bráf, život a dílo, Praha 1923), I. kap. o jeho blouzení vědeckém.

**) Dr. Albín Bráf, život a dílo. Svazek V. Výbor statí z oboru politiky a samosprávy. Vydali Dr. Jos. Gruber a Dr. Cyril Horáček. Životopis. Napsal Dr. Jos. Gruber. Praha 1923.

***) Hlavním pramenem byly nám netištěné dosud Bráfovy dopisy nejmladšímu strýci jeho Otakaru Trávníčkovi, tehdy také právníkovi, z let studentských a prvních postudentských.

kách šlo v Rakousku znovu o to působiti na veřejné mínění, zřídili ministr Rechberg a policejní ministr Thierry opět vládní tiskovou kancelář, v jejíž čelo postaven pruský šlechtic Wirt v. Harring se dvěma spolupracovníky, z nichž jedním byl Jonák, druhým Karel Arneth. Jonák, »kalibánská figura s odstávajícíma ušima, krátce střiženým vousem a klátivou chůzí« povolán »v odměnu za věrné služby« v roce 1849 za mimořádného profesora statistiky a politických věd na universitu do Prahy.*)

Když v červenci 1851 podal tehdy 33letý Dr. Fr. L. Rieger právnické fakultě pražské university habilitační žádost z oboru politické ekonomie a to pouze v jazyku českém, připojiv rovněž pouze české přílohy (vedle životopisu i program zamýšlených přednášek a dvě literární práce, vše pouze v českém jazyce) a ohlásil, že chce i své přednášky konati v jazyku českém, byli Jonák a tehdejší děkan fakulty, řádný profesor všeobecné a rakouské statistiky, K. Nowák, snad největšími odpůrci Riegrovy habilitace.**)

O dvacet roků později Jonák, tehdy již padesátku překročivší a od r. 1860 řádný profesor universitní, který po deset let (1863 až 1873) byl i jediným řádným profesorem politické ekonomie na pražské universitě a nadto od šk. roku 1864/5 suploval nezřízenou dosud mimořádnou profesuru národního hospodářství a obchodní i průmyslové statistiky i na české vysoké škole technické,***)) měl »manii hledat a (byl i jen slovem často) fedrovat nastávající docenty«.†)

Od r. 1865 přednášeli vedle něho jako noví soukromí docenti Dr. Friedr. Kleinwächter, který však r. 1871 odešel na vyšší zemské hospodářské učiliště do Libverdy u Děčína, a od r. 1868 Karel Tomáš Richter, který se téhož roku stal v Praze profesorem mimořádným a r. 1873 řádným, jsa však chatrného zdraví zemřel již za rok po habilitaci Bráfové (1878) ve věku 40 let.

Projevuje od počátku zvláštní nadání i náklonnost k národnímu hospodářství vzbudil Bráf již jako posluchač práv zvláštní pozornost a důvěru profesora Jonáka. Byl z nejhodnějších a nejúspěšnějších posluchačů Jonákova státovědeckého semináře, o jehož návštěvě mu Jonák později při Bráfové ucházení se o profesuru na československé obchodní akademii vydal vysvědčení skvělé, k politickému rigorosu hleděl se Bráf zvláště z národního hospodářství a finanční vědy připravit co nejlépe možno, aby mu to bylo »také trochu

*) Tak aspoň líčí jej Friedrich Schütz (»Der liberale Aufschwung und Graf Beust« v N. fr. Pr. z 16. června 1908): Jonák seděl jako vládě věrný deputovaný v centru říšského sněmu vídeňského. Když Windischgrätz byl již na pochodu k Vídni, konejšil Jonák úzkostně poplašené kolegy otázkou: »Von winnen und von wannen kommt die Reaktion?« Tato věta se stala posměšným heslem, když se Jonákovi posluchači svému profesoru posmívali.

**) Dr. Jos. Gruber: Dra Fr. Lad. Riegra pokus o českou habilitaci z národního hospodářství na pražské universitě v roce 1851, Obzor národohospodářský, říjen 1923.

***)) Sr. Dr. Jos. Gruber, Stalice věd právních a státních na české vysoké škole technické v Praze, Obzor národohospodářský 1911, str. 257 a násl.

†) Bráfův dopis strýci Otakaru Trávníčkovi z 23. března 1874.

oporou při krocích o splnění jediného přání«, které měl do budoucnosti, totiž docentury. Z národního hospodářství studoval Roschera, Jonákovy přednášky a (k vůli druhému examinátoru Richtrovi) také Neumanna, z finanční vědy Raua. Jonák, který zřejmě Bráfa protežoval, hned při jeho rigorosech vykládal profesorům o habilitačním úmyslu Bráfově jako o »fait accompli«, čímž Bráfa, který o svém budoucím habilitování soudil jako o ještě víc než problematickém, až přiváděl do rozpaků.

Při politickém rigorosu samotném Jonák se k Bráfovi »zachoval skvěle«. Věda, že je obeznámen v literatuře, nechal Bráfa provádět paralely některých nauk ekonomů anglických a německých, rozbírat Milla, Raua a Lista atd., zkrátka dal mu zúmyslnou příležitost k parádování. Také s Richtrem — při rigorosu zkoušeli politickou ekonomii jako nejzávažnější předmět vždy dva examinátoři, každý po půl hodiny — byl Bráf spokojen. A tak složil Bráf politické rigorosum 10. července r. 1874 — ostatně rovněž jako dne 19. března 1874 již i historické — s jednohlasným vyznamenáním. Také jinak staral se Jonák o Bráfa tak, až to Bráfovi nebývalo vhod. Po rigorosu vyzýval jej, aby již po roce podal habilitační spis, což Bráf odmítl — »nepůjdu tam radš nikdy, než se švindlem, ať je jak chce«, napsal dne 13. července strýci Otakarovi — chtěje raději zvolna, zcela soustavně studovati literaturu. Po rigorosech přestěhoval se Bráf do mládeneckého bytu Jonákova, uvoliv se sporádati přes prázdniny jeho ostatně nepříliš bohatou knihovnu.

Jonák pečoval také o zlepšení hmotných poměrů Bráfových, arci nepouze v jeho zájmu, doporučovav jej jako instruktora pro přípravu synků české aristokracie ke zkouškám státním, zvláště k první historickoprávní, takže Bráf již jako mladý doktor stal se pro vynikající odborné vědomosti i pro jasnou a názornou formu výkladů hledaným informátorem pro státní zkoušky i rigorosa, nabyv tak přístupu do kruhů české šlechty. Navázané takto občasně styky i s rodiči jeho klientů prospěly Bráfovi po letech i politicky. Byli mezi nimi mladý Thun, hr. Frant. Černín, »nejpilnější ze všech, jež kdy připravoval«, hr. Chotek, syn Bohuslava Chotka, českého místodržitele za ministerství Hohenwartova, hr. Borkowski, hr. Neipperg, Karel i Bedřich Schwarzenbergové a j. Ne vždy přijímal Bráf instruktorství ochotně; avšak »ono jich chodí na Jonáka hejna, musím tedy vzít aspoň ty, na nichž jemu nejvíc záleží«, a pak sloužil mu výdělek aspoň k podnikání cest o prázdninách.)*

Záhy však ukazovaly se již i jisté difference mezi Brámem a jeho protektorem. Bráf vlastním studiem literatury seznal slabiny přednášek Jonákových, jeho přednášky na technice pokládal již v r. 1874 za »extrakt velice již nedokonalý vzhledem k nynějšímu stavu vědy«, a když Jonák po přechodu Bráfově ze soudní praxe na obchodní akademii navrhoval mu vydání díla o národním

*) Od ledna 1878 Bráf hodlal si »takto něco vydělati na cestu do Paříže«, kde se toho roku konala světová výstava (dopis Otakarovi ze 4. března 1878).

hospodářství pod společnou firmou, Bráf věda, že by vlastní práce ulpěla beztoho na něm samém a že by se octli vzájemně v rozporu pro různost názorů, systematiky i cílů spisu — Bráf by byl musel předem dbáti poměrů a potřeb obchodní akademie — a nechtěje ostatně vystoupit s něčím nedokonalým, odkládal. K otevřenému rozchodu však zatím nedošlo, naopak Jonák prokázal Bráfovi ještě další cenné služby, Bráfem arci nikoliv nezasloužené, při jeho habilitacích na technice i na universitě.

Národohospodářskou svoji dráhu učitelskou počal Bráf ovšem nikoli na vysokých školách, nýbrž na ústavě, který byl v letech 1870. odchovatelem českého dorostu universitního, na československé obchodní akademii; dostal se na ni v září 1874 podnětem nikoliv Jonákovým, nýbrž Hanělovým. Prof. dr. Jaromír Hanel, nebo původně — tuším až do své svatby — Haněl, vzdávaje se následkem odchodu na universitu záhřebskou profesury na československé obchodní akademii, doporučil jako své nástupce alternativně Bráfa nebo Pražáka. Dr. Tomáš Černý jakožto referent kuratoria prohlásil však vůči Bráfovi přímo, že u něho jediného z kandidátů — bylo jich v celku 7, také Dr. Quis a Dr. Podlipný, Pražák vzal patrně žádost zpět — shledává, že se předmětem zabýval, jiní jako by byli začali teprv býti národními hospodáři, když četli konkurs v novinách vypsany. Kuratorium, aby rozhodlo spravedlivě, požádalo navržené uchazeče o přednášku o tematě: »Ažio, jeho vliv na hospodářské poměry a jak se z něho mnohé poměry u nás vysvětlují.« Třidenní daná lhůta byla příliš krátká sestaviti něco dokonalého — »i formálně, myslím, že při jiných příležitostech jsem to již lépe dovedl«, píše Bráf — druhý den nato byl Bráf jmenován provisorně profesorem národního hospodářství na československé obchodní akademii, a poněvadž mu byla přidělena též statistika průmyslu a obchodu, přednášel celkem 10 hodin týdně (8 hod. v první a druhé třídě národní hospodářství, 2 hod. v první statistiku). Hned po jmenování Bráf zadal o propuštění z právního praktikantství u soudu.

Kromě na akademii učil ještě národnímu hospodářství na obchodní škole Ženského výrobního spolku, zde však nehodlal vzít honoráře.*)

»Kantorování« těšilo Bráfa tím více, ježto pozoroval, že hoši ho mají rádi, jsou pozorní a dosti pilní.***) Haněl mu sice postoupil svoje přednášky (našly se také ještě v pozůstalosti Bráfově), ale Bráf jich užíval jen jako měřítko pro rozsah přednášek svých. Postrádal v nich celé důležité partie (tak na př. neobsahovaly ani slova o obchodní politice mezinárodní), kdežto o jiných pojednáno se zbytečnou rozvlácností. Vůbec byl přednáškový program Hanělovův pouhý výtah z přednášek Jonákových, a pokud o obchodu jednal, z Courcelle-Seneuil-e.***)) Bráf opíral se v první řadě o Schäffla a Roschera, zůstal na něm také podnět napsati pro obchodní aka-

*) Postup vyličen dle Bráfova dopisu strýci Otakaru Trávníčkovi ze září 1874.

**) Dopis témuž adresátu z 15. listopadu 1874.

***)) Dopis Otakarovi z 20. července 1875.

demiky knížku o hospodářství národním, k níž byl před rokem kuratoriem akademie vybídnut prof. Haněl — arci úkol před 2—3 roky nesplnitelný.*)

Hned při ukončení prvního roku Bráfova působení na akademii bylo prý ve schůzi kuratoria v červenci 1875 praveno, že Bráf netoliko Haněla nahradil, nýbrž že jím akademie získala. »Je-li to pravda,« psal Bráf**), »pak bych si neměl čeho více přátí.« Bráf navrhl po nabytých zkušenostech ihned rozumnější program, v němž především praktické části více místa popřáno. Také v Ženském výrobním spolku měl Bráf v dospělejším oddělení, jež mělo vskutku velmi inteligentní žákyňe, výsledky »dosti slušné«, v méně dospělém dosti trpké. »Bud' musím ještě 100krát konkrétněji naučit se vykládat, nebo toho nechat. Z 36 jen asi 10 opravdu mělo z věci prospěch, ostatní ne«.***)

Profesura na obchodní akademii byla Bráfovi, tak jako mnoha jiným jeho kolegům, dřívějším i pozdějším, přípravou i hmotným zaopatřením dočasným pro docenturu universitní. Prof. Dr. Goll napsal v jubilejním spise českosl. obchodní akademie†) »...český docent byl uprostřed let sedmdesátých bez naděje, že se kdy stane profesorem na universitě. Pro nás habilitace, když jsme se k ní odhodlali, byla spojena s otázkou, abych řekl přímo a prostě, s otázkou, jak a z čeho budu žítí«. Učitelské místo na akademii bylo pro českého docenta lepší a výhodnější než na škole střední a jiné, již tím, že nemusil vyučovati plným počtem hodin, že mu tedy zbývalo více času pro práci vědeckou (ovšem byl pak i plat jeho úměrný rozsahu činnosti), a že i jinak poskytovalo místo na akademii větší volnost, zvláště v oněch minulých letech. Také Bráf nespouštěl arci s myslí učitelství vysokoškolské, a sice nejprve na české vysoké škole technické v Praze. Po dvou letech svého působení na obchodní akademii předložil dne 10. listopadu 1876 Bráf české technice svoji žádost »za připuštění k habilitaci co soukromý docent národního hospodářství«, kterou profesorský sbor v sedění z 21. listopadu odkázal komisi, v níž byli profesor Gabriel Blažek, známý český agronom Lambl a Eberhard Jonák, který, jak řečeno, od r. 1864 suploval na technice neobsazenou dosud mimořádnou profesuru pro národní hospodářství a obchodní i průmyslovou statistiku††). Po obou ostatních členech komise dostala se žádost Bráfova Jonákovi k podání referátu teprv dne 10. ledna 1877. V málo více než 14 dnech byl Jonák hotov s referátem o habilitačním spisu — byl to 30 archový rukopis těsného písma »Znehodnocení t. zv. papírové měny a ažio«, a vedle toho

*) Dle téhož dopisu z 15. listopadu 1874.

**) Dopis Otakarovi z 20. července 1875.

***) V témž dopise.

†) Padesát let československé akademie obchodní v Praze 1872—1922. V Praze 1923, Prof. Dr. Jar. Goll: Československá akademie obchodní a universita, str. 15.

††) Sr. k tomu Dr. Jos. Gruber: Stolicе věd právních a státních na české vysoké škole technické v Praze, O. N. 1911, str. 257 a násled.

pojednání »O skladištích veřejných«, patrně otisk Bráfova pojednání z výroční zprávy obchodní akademie. Komise dne 29. ledna 1877 přijala Jonákův referát (tři nehusť strany rukopisné) až na to, aby se Bráfovi nepromíjelo habilitační kolokvium*), jak navrhoval Jonák, nýbrž aby se habilitace provedla dle obvyklého způsobu. Po kolokviu provedeném takto dne 5. února**) určena habilitační přednáška na den 24. února 1877. Bráf přednášel »O vývoji svobody živnostenské« a byl v sezení prof. sboru dne 13. března 1877 jednohlasně soukromým docentem národního hospodářství navržen a ministrem Stremayerem (vynes. z 12. června 1877 č. 7600) potvrzen.

Pochybnější co do výsledku nežli na české technice v Praze, zdála se Bráfovi habilitace na universitě, tehdy ještě německé, o kterou zadal nedlouho později. Habilitační práci rukopisnou o témže tematě, ovšem německou (Papiergeldentwertung und Agio*) a patrně obsahem rozšířenou podal Bráf na universitě dne 8. ledna 1877. Bráf doufal, že má dosti příznivého mínění pro sebe. Rulf, profesor trestního práva, Czyhlarz (občanského a obchodního) a Schier (profesor ústavního a správního práva, korreferent Jonákův o habilitačním spise Bráfově) chovali se k němu co nejvzorněji, také profesor římského práva Esmarch byl slušný, Češi Randa, Ott, Talíř, Zucker a ovšem také Jonák, byli arci jisti, jen »prušácká klika« — Ullmann, Mor, Kremer, Krasnopolski — jak soudil, bude proti němu »a s ní asi Gundling, jenž vždy hlasuje proti nám«, Richter byl nemocen a měl dovolenou na rok. Ačkoliv věc mu byla ovšem velmi důležitá, nesoudil Bráf, že by ho negativní výsledek musel skličít. »Šel jsem na jisto a proto zadal jsem na techniku dřív. Tam beztoho mám jediné vyhlídek.« Habilitace Bráfova se však i na fakultě provedla bez obtíží, na základě rovněž nedlouhého a k tomu rozbředlého referátu Jonákova, v němž není ani věcného rozboru spisu habilitačního. Bráf při tom o Jonákovi napsal: »Jonák chová se velmi slušně. Ovšem mi mnoho škodí často svou přízní, tak chtěl živou mocí, aby mně colloquium odpustili, tak že se zdálo, jako bych já si toho přál a pod.«***) Korreferát prof. Dra Schiera, který se k příznivému úsudku Jonákovu připojil, lišil se od Jonákova věcností i přesností. V červnu 1877 habilitace na fakultě (dne 12. června kolokvium, 18. června habilitační přednáška o subvencování železnic) provedena a Bráf od ministerstva dne 31. července 1877 č. 10304 docentem pro politickou ekonomii potvrzen.†)

*) Bráf sám, v dopise Otakarovi z 5. února 1877 (téhož dne, kdy se konalo habilitační kolokvium) píše: »Referát Jonákův, který jsem ostatně sám po jeho diktátu psal a který Toník opisoval, byl impertinentní chvaloreč, kterou jsem o několik zbytečných superlativů zkrátil. Colloquium bylo dosti zábavné, trvalo asi hodinu. Kromě Jonáka jen Lambl a Krejčí se cosi ptali.«

**) Sr. můj uved. článek, str. 264.

***) Dopis Otakarovi z 5. června 1877.

†) Sr. o tom Dr. Jos. Gruber, První čeští universitní učitelé národního hospodářství v Památníku »Všehrdu« 1917.

V říjnu 1877 počal Bráf svoje výklady na universitě i na technice — též na universitě jazykem českým jakožto první český universitní učitel politické ekonomie, jeho výklady na obou vysokých školách začaly hned od počátku buditi pozornost a oblibu. Bráf záhy počal však vůbec nabývatí jména v českém světě. Roku 1876 vydal Dr. Max Wellner, tehdy notář v Unhošti a národohospodářský i politický spisovatel, knihu »Böhmens Volkswirthe seit 100 Jahren«, v níž zmíniv se pro nejnovější dobu o národohospodářských přednáškách na universitě, uvedl i přednášky na jiných ústavech a věnoval i Bráfovi několik velmi příznivých řádků. Bráf tehdy o tom napsal*): »Zdá se, že začínám být chvalně známým, což u nás bývá první krok k úpadku. Pozoruji vůbec, že se do mne víc klade a víc ode mne očekává, než kdy splniti mohu. Není mi to milé, nejsem tím horkokrevným mladíkem, který by si o sobě dělal nějakých illusí. Dovedu trochu příjemnější formou myšlenky jedněch vyložiti druhým a to je všecko. Jen na tomto základě a v těchto mezích prisuzuji si vůbec nějakou budoucnost a budu úplně spokojen, dosáhnu-li jí«.

Zatím blížila se však doba, kdy »přátelství« s Jonákem (Bráf sám je píše v uvozovkách) ochabovalo, až úplně přestalo. Příčinou bylo nejen, že Bráf přestal ceniti vědeckou potenci Jonákovu, který už od desíletí — ač věkem dosud nevalně pokročilý — vědecky nic pozoruhodného neuveřejnil a ani jako učitel se netěšil valné oblibě, nýbrž že Jonák — opíraje se o své zásluhy o Bráfa, pokud vůbec lze mluvit o zásluze při podporování člověka kvalifikace Bráfovy — činil asi přílišné nároky na vděčnost Bráfovu, odvozuje si z ní právo na jisté autoritářské vystupování vůči Bráfovi. Tak již v lednu 1876 byl Bráf již téměř odhodlán ucházeti se o vypsané tehdy místo řádného učitele národního hospodářství a agrární statistiky na zemské vyšší hospodářské škole v Táboře přes to, že Jonák se proti tomu bránil a že tedy Bráf si netajil, že by přijetí ovšem zároveň znamenalo »úplné zlomení všeho „přátelství“ s Jonákem«. V létě 1876 byl při rektorské volbě zvolen 8 hlasy proti 7, které dostal Randa, rektorem university Czyhlarz, ač nebyl sám ani kandidoval. Volbu v jeho prospěch rozhodl svým hlasem Jonák, rozzloben, že sám s kandidaturou neprorazil**). Bráf píše: »Přijde mu to draho; čeští posluchači přejdou k Richterovi, v měšť. besedě už všickni radové soudní, kteří s ním u téhož stolu sedávali, přestali naň mluvit«. A pokračuje: »On se chová vůbec nešlechtně, i ke mně.«

Bližších příčin této pozdější nevole Bráfovy k Jonákovi po létech přízně prozatím neznáme. Časem došlo pak k zjevné roztržce, která jenom zevně byla shlazena. Bráf udává***) přímo den, kdy se rozpadlo přátelství mezi ním a Jonákem »nadobro, poznenáhlu se bortivši«. Na místo zemřelého (v říjnu 1878) profe-

*) Dopis strýci Otakarovi ze 16. září 1876.

**) Bráfův dopis strýci Otakarovi Trávníčkovi z léta 1876.

***) Dopis strýci Otakarovi z 5. ledna 1879.

sora Richtera byl navržen na prvním místě Inama-Sternegg, tehdy ordinarius v Inšpruku, později známý statistik, na druhém R. Hildebrand, ordinarius ve Štyrském Hradci, na třetím Karel Menger, tehdy mimořádný profesor ve Vídni, později proslulý zakladatel nové »rakouské« školy národohospodářské, na čtvrtém místě (mezi jiným, dle Bráfa, i přičiněním Randovým) vídeňský docent Emil Sax. Bráf byl v referátě jmenován mezi těmi, na něž by se mohlo reflektovati, kdyby se navrhoval profesor mimořádný. Hodlaje použití vhodného okamžiku, aby »něco pro sebe urval«, ohlásil Bráf vyrozuměv o tom předem Jonáka pro letní běh přednášky o finanční vědě, 6 hodin týdně, a sice po česku, a současně s ním Pražák rakouské správní právo, 4 hodiny, taktéž po česku. Na to »citoval si« Jonák, který byl tehdy patrně již churav, citlivý a předrážděný, Bráfa, osloviv jej: »Což pak je dovoleno, čísti česky o hlavním předmětě nehledíc k třem oborům rakouského práva, pro něž jsou zřízeny profesury?« Bráf odpověděl, že mu alespoň není známo, že by to nebylo dovoleno, a že v dekretě nemá nic určeno o jazyku přednášecím. Jonák dovozoval nedovolenost, Bráf odporoval, Jonák replikoval, že jejich cesty nejdou více paralelně a že ho (Bráfa) jistí lidé na technice užívají jako kolu, který má býti vražen do těla Jonákova. Bráf se bránil poukazem, že na technice již dvakrát odmítl vyzvání i některých profesorů i studentů, aby ohlásil celý předmět (tedy v konkurenci s Jonákem). Když na to Jonák chtěl Bráfa uvést i ve spojení s agitací, které se proti němu děly v »Akademických listech«, Bráf se »dost rozhodně proti tomu ohradil« atd. Facit: jsme si »cizí«. Také na Pražáka působil Jonák, aby česky nepřednášel, rovněž bez výsledku. »Já ale teď patrně neupustím ani o coul,« končí Bráf tuto epizodu. Bylo to dne 30. prosince 1878. Jonák obrátil však po tomto »nekřesťanském povyku« »bez mého přičinění«, píše o měsíc později*) Bráf, »je zas jak máslo, ale ve svých právních přece jen zkrotlejší«.

Dne 11. října 1879 Jonák zemřel ve věku 59 let nedosáhnuv toho, aby mu byla propůjčena též stolice národního hospodářství na technice, jak o to v posledních letech usiloval, a měv patrně i jinak neshody s profesorským sborem techniky, a pokud lze souditi z vylíčeného průběhu kandidatury na rektorství university, i na fakultě právnické. Jeho humánní péče o české právníctvo činí jej arci nezapomenutelným české universitě právě tak, jako jsou uznávány jeho zásluhy o vědu statistickou i o zemskou statistiku českou.

*) Dopis Otakarovi ze 6. února 1879.